

29.11.2005

732/9231/2005
903/9231/2005

Elisa Oyj
Laki- ja regulaatiopalvelut
PL 1
00061 ELISA

Viite
Ref.
Ref.
Asia
Ärende
Subject

MAHDOLLISUUS ENSISIJAISVALINTASOPIMUKSEN TEKEMISEEN ELISA KÄYTTÖLIITTYMISSÄ

ASIAN VIREILLE TULO

Elisa on ilmoittanut toukokuussa 2005 asiakkailleen muuttavansa Elisa Käyttöliittymän sopimusehtoja siten, että Elisa Käyttöliittymä muuttuu automaattisesti Elisa Perusliittymäksi, jos asiakas tekee paikallispuhelukattavan ensisijaisvalintasopimuksen (jälj. ESV-sopimus) jonkun teleyrityksen kanssa. Elisan Internet-sivujen mukaan sopimusehtomuutos on tullut voimaan 1.7.2005 lähtien.

Viestintäviraston on saanut runsaasti yhteydenottoja Elisan sopimusehtomuutoksen lainmukaisuudesta. Viestintäviraston saamien yhteydenottojen mukaan Elisa on perustellut sopimusehtomuutosta seuraavasti: "Elisa Käyttöliittymä - hinnoittelu on kokonaisuus joka sisältää kuukausimaksut sekä puheluhinnoittelun. Muutos tehdään, koska Elisa Käyttöliittymän kuukausimaksu ilman lähipuheluita ei riitä kattamaan kaikkia tuotantokustannuksia. Viranomaiset edellyttävät Elisalta liittymän tarjoajana hinnoittelua, joka kattaa tuotantokustannukset. Sopimusehtojen muutos tulee voimaan yhden kuukauden kuluttua oheisen puhelineläskun päiväyksestä."

Viestintävirasto käynnisti 30.5.2005 asiassa oma-aloitteisen selvityksen (dnro 732/9231/2005). Lisäksi Viestintävirasto on saanut asiaa koskevan kirjallisen toimenpidepyynnön Petri Kangaspunnalta 7.7.2005 (dnro 903/9231/2005).

ASIAA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Viestintäviraston toimivalta

Viestintämarkkinalain 119 §:n 2 momentin mukaan Viestintäviraston tehtävänä on valvoa viestintämarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Viestintämarkkinalain 126 §:n 1 momentin mukaan, jos teleyritys tai henkilö, jonka oikeutta tai etua asia koskee, katsoo, että joku toimii viestintämarkkinalain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, se voi saattaa asian Viestintäviraston tutkittavaksi. Viestintävirasto voi myös omasta aloitteestaan ottaa asian tutkittavaksi.

Hallintolain (434/2003) 25 §:n mukaan, jos viranomaisessa tehtävä päätös saattaa merkittävästi vaikuttaa muun samassa viranomaisessa samanaikaisesti vireillä olevan asian ratkaisemiseen, viranomaisen on valmisteltava asiat yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei yhdessä käsittelemisestä aiheudu haitallista viivytystä tai jollei se ole asian laadun taikka luonteen vuoksi tarpeetonta.

Käyttäjän oikeus saada kiinteän puhelinverkon liittymä

Viestintämarkkinalain 59 §:n mukaan teleyritys, jolla on huomattava markkinavoima kiinteässä puhelinverkossa tietyllä toimialueella, on velvollinen tarjoamaan toimialueellaan maantieteellisestä paikasta riippumatta kohtuullisella hinnalla liittymän kiinteään puhelinverkkoon käyttäjän vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa.

Käyttäjän mahdollisuus valita puhelinpalvelun tarjoaja

Viestintämarkkinalain 62 §:n 1 momentin mukaan kiinteässä puhelinverkossa toimiva teleyritys, jonka Viestintävirasto on 17 §:n mukaisella tavalla määrännyt huomattavan markkinavoiman yritykseksi, on velvollinen tarjoamaan käyttäjälle mahdollisuuden käyttää telealueella saatavilla olevan puhelinpalvelun tarjoajan palveluita sekä puhelukohtaisesti valintakoodilla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla.

Elisa on Viestintäviraston 6.2.2004 antamilla päätöksillä todettu huomattavan markkinavoiman yritykseksi kotitalous- ja yritysasiakkaiden pääsystä kiinteään puhelinverkkoon.¹ Viestintäviraston 5.3.2004 antamissa päätöksissä Elisalla on todettu olevan huomattava markkinavoima myös kotitalous- ja yritysasiakkaiden kotimaan puhelupalvelujen tarjonnassa.² Elisa on edellä mainituissa huomattavaa markkinavoimaa koskevissa päätöksissä veloitettu tarjoamaan omalla perinteisellä toimialueellaan käyttäjälle pääsyn kiinteään puhelinverkkoon sekä mahdollisuuden 62.1 §:n mukaisella tavalla valita puhelupalvelun tarjoaja.

Sopimusehtojen muuttaminen

Viestintämarkkinalain 71 §:n mukaan teleyritys saa muuttaa 59 §:ssä tarkoitettua liittymää koskevan sopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimuksen ehtoja vain:

- 1) sopimusehdoissa yksilöidyillä perusteilla, edellyttäen, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu;
- 2) lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen siihen perustuvan säännöksen perusteella;
- 3) muusta erityisestä syystä olosuhteiden olennaisesti muututtua.

¹ Päätökset dnro 368/934/2003 ja 410/934/2003.

² Päätökset dnro 452/934/2003 ja 500/934/2003.

Teleyrityksellä on 71 §:n 2 momentin mukaan lisäksi oikeus tehdä sopimusehtoihin vähäisiä muutoksia, joilla ei ole vaikutuksia sopimuksen keskeiseen sisältöön.

Käyttäjällä on 71 §:n 3 momentin mukaan oikeus irtisanoa puhelinverkon liittymäsopimus ja muu viestintäpalvelun vastaanottamista koskeva sopimus heti päättyväksi, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehdoja.

Teleyrityksen on 71 §:n 4 momentin mukaan ilmoitettava käyttäjälle sopimusehtojen muutoksesta ja niiden sisällöstä viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan.

Viestintämarkkinalain 7 luvun säännösten pakottavuus

Viestintämarkkinalain 67 §:n 5 momentin mukaan 7 luvun säännöksistä ei saa poiketa kuluttajan vahingoksi. Lain 71-75 ja 78-80 §:ää sovelletaan muun käyttäjän kuin kuluttajan osalta vain, jos muuta ei ole sovittu.

ASIAN KÄSITTELY VIESTINTÄVIRASTOSSA

Viestintävirasto pyysi Elisalta selvitystä asiassa 30.5.2005. Elisa on toimittanut selvityksensä 20.6.2005. Elisa on toimittanut Viestintävirastolle myös useita lisäselvityksiä. Saamiensa selvitysten lisäksi Viestintävirasto on neuvotellut Elisan kanssa toteutettavista toimenpiteistä ja niiden aika-aulusta.

Viestintävirasto katsoo, että Petri Kangaspunnan 7.7.2005 päivätty toimenpidepyyntö ei anna aiheutta lisäselvitysten pyytämiseen Elisalta.

VIESTINTÄVIRASTON VASTAUS

Koska Viestintäviraston oma-aloitteisesti aloittamalla selvityksellä ja Petri Kangaspunnan tekemällä toimenpidepyynnöllä on selkeä asia- ja intressiyhteys toisiinsa ja koska ne ovat vireillä Viestintävirastossa samanaikaisesti, Viestintävirasto käsittelee ja ratkaisee asiat samalla kertaa hallintolain 25 §:n perusteella.

Käyttäjän oikeus valita puhelinpalvelun tarjoaja

Käyttäjän mahdollisuudesta valita puhelinpalvelun tarjoaja on säädetty viestintämarkkinalain 62 §:ssä. Säännöksellä on pantu täytäntöön operaattorin valintaa ja ennaltavalintaa koskeva EY:n yleispalveludirektiivin (2002/22/EY) 19 artikla. Säännös on pakottavaa oikeutta sekä kuluttajien että muiden käyttäjien osalta.

Viestintämarkkinalain 62 §:n mukaan huomattavan markkinavoiman yritykset ovat velvollisia tarjoamaan käyttäjälle mahdollisuuden valita telealueella saatavilla olevan puhelinpalvelun tarjoajan palveluita sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla. Velvoitteen tarkoituksena on parantaa osaltaan kilpailun edellytyksiä kiinteässä puhelinverkossa tarjottujen puhelinpalveluiden vähittäismarkkinoilla.

Viestintämarkkinalain 62 §:n mukainen velvollisuus koskee jo sanamuotonsa mukaan *teleyritystä*, jonka Viestintävirasto on päätöksellään määrännyt huomattavan markkinavoiman yritykseksi. Myös Viestintäviraston huomattavaa markkinavoimaa koskevilla päätöksillä velvollisuus on asetettu koskemaan tiettyä kiinteässä puhelinverkossa toimivaa teleyritystä eikä sen tarjoamaa yksittäistä liittymää.

Viestintämarkkinalain 62 §:n mukainen velvoite ei ole myöskään riippuvainen puhelutyyppistä vaan se koskee kaikkia telealueella saatavilla olevia puhelinpalvelun tarjoajan palveluita. Velvollisuus mahdollistaa puhelinpalvelun tarjoajan valinta koskee näin ollen samalla tavoin paikallispuheluita kuin muitakin puhelutyyppisiä (kauk puhelu, ulkomaanpuhelu tai puhelu matkaviestinliittymiin). Lisäksi viestintämarkkinalain 62 §:ssä edellytetään nimenomaisesti, että käyttäjä pysty valitsemaan puhelinpalvelun tarjoajasta sekä puhelukohtaisesti että tekemällä ESV-sopimuksen.

Viestintävirasto katsoo, että Elisa on viestintämarkkinalain 62 §:n ja Viestintäviraston sille antaman huomattavaa markkinavoimaa koskevan päätöksen nojalla velvollinen toteuttamaan asiakkaiden tekemät ensisijaisvalintasopimukset riippumatta siitä, millainen liittymätyyppi asiakkaalla on. Näin ollen Elisan Käyttöliittymä-asiakkaiden on pystyttävä valitsemaan puhelinpalvelun tarjoaja myös paikallispuheluissa sekä puhelukohtaisesti valintakoodilla että käyttämällä sellaista ennaltavalintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla.

Elisa on ilmoittanut Viestintävirastolle, ettei se aio jatkossa soveltaa 1.7.2005 voimaan tullutta sopimusehtomuutosta. Näin ollen käyttäjän oikeutta valita puhelinpalvelun tarjoaja ei enää rajoiteta ja Käyttöliittymä-asiakkaat pystyvät tekemään ESV-sopimuksen myös paikallispuheluista. Elisa on luvannut ilmoittaa muutoksesta Käyttöliittymä-asiakkaille joulukuun 2005 aikana. Ne asiakkaat, joiden liittymätyyppi on jo ehditty vaihtaa Perusliittymäksi, voivat halutessaan vaihtaa liittymätyyppinsä takaisin Käyttöliittymäksi.

Viestintävirasto pitää Elisan ilmoittamia toimenpiteitä käyttäjien valinnan rajoitusten poistamiseksi hyvinä. Jos toimenpiteet toteutuvat, Viestintävirasto ei katso aiheelliseksi ryhtyä asiassa enempään toimenpiteisiin. Viestintävirasto pyytää Elisaa toimittamaan Viestintävirastolle selvityksen asiassa toteutetuista toimenpiteistä 31.1.2006 mennessä. Selvitykseen on liitettävä jäljennökset Käyttöliittymä-asiakkaille toimitetuista tiedotteista. Lisäksi Viestintävirasto suosittelee, että Elisa hyvittää Perusliittymän ja Käyttöliittymän välisen eron kuukausimaksussa niille asiakkaille, joiden liittymätyypin Elisa on muuttanut Perusliittymäksi asiakkaan tekemän ESV-sopimuksen vuoksi.

Johtaja Jorma Koivunmaa

Lakimies Sanna Hughes

TIEDOKSI

Petri Kangaspunta
Teleyritykset
Finnet-liitto ry
FiCom ry
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintämarkkinaosasto
Kilpailuvirasto
Kuluttajavirasto

Viestintävirasto
Kommunikationsverket
Finnish Communications
Regulatory Authority

www.ficora.fi

PL 313
00181 Helsinki
Itämerenkatu 3 A
Helsinki
Puhelin (09) 69 661
Faksi (09) 6966 410
Y-tunnus 0709019-2

PB 313, FIN-00181
Helsingfors, Finland
Östersjögatan 3 A
Helsingfors, Finland
Telefon +358 9 69 661
Fax +358 9 6966 410
FO-nummer 0709019-2

P.O. Box 313, FIN-00181
Helsinki, Finland
Itämerenkatu 3 A
Helsinki, Finland
Telephone +358 9 69 661
Fax +358 9 6966 410
Business ID 0709019-2